

Barnrätts- äventyret

Vardagsnära

Stoppar diskriminering
i klassrummet

Belyser kränkningar på nätet

Förebygger sexuella
trakasserier

Upplevelse- baserat

Utomhus

Fysiskt
utmanande

Varierat

Samarbetsövningar

Musikproduktion eller
dramaövning

Diskussionsformer

Ett upplevelsebaserat metodmaterial som gör
barnkonventionen tydlig och användbar i barns vardag

ERIKSHJÄLPEN

Innehåll

Hej!	4
Upplevelsebaserat och vardagsnära	4
Fyra delar som skapar förändring	4
Det började 2014	4
Barnkonventionen – från innehåll till genomförande	5
Koppling till LGR 11	6
Vägen dit	6
Del 1 – Förbered dina äventyrare	7
Övning: Vad behöver barn?.....	7
Övning: Papperskorgen	8
Övning: Termometern	8
Del 2 – Äventyret kan börja!	9
Station: Lyssna.....	10
Station: Håll ihop.....	12
Station: Nätet	14
Station: Mod.....	16
Del 3 – Kreativ verkstad	18
Dramatisera	19
Skriv en låt!.....	20
Del 4 – Äventyret fortsätter	21
Övning: Du är en pärla!	22
Övning: Aldrig eller ofta?	23
Tack!	24

ERIKSHJÄLPEN Räddningsmissionen

Barnrättsäventyret drivs av Erikshjälpen och startades i samverkan med Räddningsmissionen.

Version 1.0 dec 2020

© Erikshjälpen. Det går att använda, citera och kopiera detta verk för icke-kommersiellt bruk om källa anges.

Hej

Snart kommer dina elever att få några upplevelserika dagar! En rolig och spännande utbildning där syftet är att tydliggöra barnkonventionen. Tanken är att eleverna ska få fundera över vilka frågor de tycker är viktiga att jobba med och hur de själva kan tillämpa barnkonventionen i sin vardag.

Tillsammans med eleverna kommer ni prata om och hitta vägar för att bland annat förebygga diskriminering, kränkningar och sexuella trakasserier, både i klassrummet och på nätet.

Materialet består av en metabok, lektionsmaterial och instruktionsfilmer. Du kan med fördel använda dessa tillsammans med dina kollegor, men du kan också välja delar som du genomför själv. Du kan använda hela eller delar av materialet och du kan bygga ut det med egna övningar och frågor för att anpassa det till eleverna i din klass. Vi hoppas att materialet gör det lättare för fler skolor att undervisa om barns rättigheter och hur barn kan vara med och påverka världen vi lever i.

Upplevelsebaserat och vardagsnära

Barnkonventionen gäller alla barn, så alla ska kunna delta i och tilltalas av innehållet i Barnrättsäventyret. Diskussionerna kommer från barns vardag och är sådana som eleverna kan identifiera sig med. Vi blandar samarbetsövningar med fysiska aktiviteter, diskussioner, kluringar, enkäter och skapande verksamhet.

Fyra delar som skapar förändring

Materialet består av en **(1) förberedande lektion** om barns rättigheter i Sverige. Den följs upp av en **(2) äventyrsbana** utomhus med fyra stationer som var och en innehåller en utmaning och en diskussion. Därefter kommer en **(3) kreativ verkstad** där eleverna arbetar med drama eller musik kring ett dilemma de valt. Sist kommer **(4) fortsättningen** som är ett avstamp för ditt och elevernas fortsatta arbete med barns rättigheter på skolan.

Det började 2014

Barnrättsäventyret är en upplevelsebaserad utbildning för mellanstadiet, där barnkonventionen blir tydlig och tillämpningsbar i barns vardag. Materialet togs fram 2014 och hade sin första äventyrsdag hösten 2015. Sedan dess har det arrangerats löpande i Erikshjälpen och Räddningsmissionens regi, först på Björlanda Prästgård och senare på skolor runt om i Västra Götalandsregionen.

Fram till och med 2019 har cirka 2 500 elever deltagit i äventyret och varit delaktiga i metodmaterialets utveckling. Vi har också inspirerats av ledande pedagoger, forskare och andra utbildningsprogram för barns rättigheter i Sverige. Idag utgör Barnrättsäventyrets innehåll av de delar som barnen uppskattat mest och som vi tycker har fungerat bäst tillsammans med dem. Vi har därför valt ut de aktiviteter och diskussionsfrågor som genom åren varit mest uppskattade och gett bäst resultat.

Vi hoppas att materialet kommer ge er en spännande upplevelse och många vägar framåt i ert arbete för barns rättigheter.

Varma hälsningar,
Erik Mjönes
Projektledare

Material
och kontaktuppgifter
finns på:

[erikshjalpen.se/
barnrattsaventuret](http://erikshjalpen.se/barnrattsaventuret)

Barnkonventionen

– från innehåll till genomförande

Barnrättsäventyret kommer beröra barnkonventionens fyra huvudprinciper artikel 2, 3, 6 och 12 som kan sammanfattas barns rätt till liv, skydd, utveckling och deltagande. Eleverna får också fundera över artiklarna 16, 19 och 34.

Lika självklart som att Barnrättsäventyret handlar om artiklarna i barnkonventionen, lika viktigt är det att du låter barnkonventionen genomsyra ditt eget ledarskap och genomförande av äventyret.

Allas åsikter ska höras

En bra diskussion är en diskussion där mångas åsikter kommer till tals. Därför är det viktigt att ledaren hjälper gruppen att skapa ett tillåtande och öppet klimat för samtal. Om alla i gruppen är helt överens kanske någon inte vågar säga sin mening eller så har gruppen listat ut vad den tror att du som ledare tycker att de ska svara. Målet med diskussionerna som ingår i Barnrättsäventyret är att barnen själva ska få reflektera och tänka kring sina vardagliga situationer och hur de kan kopplas till sina och sina kompisars rättigheter.

Alla ska kunna delta

Det är allas ansvar att se till att alla får möjlighet att vara aktiva. Vi stöttar och uppmuntrar varandra under utmaningarna. Berätta för barnen att du förväntar dig att alla i gruppen är snälla mot varandra.

Koppling till Lgr11

Här kan du se hur Barnrättsäventyret hänger ihop med vad läroplanen slår fast.

2.1 Normer och värde

Mål: Skolans mål är att varje elev

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter.
- respekterar andra människors egenvärde.
- tar avstånd från att andra människor utsätts för diskriminering, förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor.

Läraren ska:

- uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Vägen dit

Innan ni börjar behöver ni ta ett beslut i lärarlaget om ni ska genomföra Barnrättsäventyret. Bestäm också vilka klasser som ska delta och vilka kollegor som ska bidra. Det är enklast att planera för flera klasser i taget.

1. Planera

- ✓ Lägg ett schema för Barnrättsäventyret: Förberedande lektion om barns rättigheter, äventyrsdagar, kreativ verkstad samt fortsättning.

Aktivitet	Tidsåtgång	Deltagare
1. Introduktionen	En lektion	Helklass
2. Äventyrsbana	En dag	Helklass, 3 grupper om 8
3. Kreativ verkstad	En lektion	Hela klassen
4. Fortsättning	En lektion	Hela klassen

- ✓ På webben finns filmer om hur du bygger upp utomhusbanan med alla utmaningar. Titta på dem så du vet hur du ska göra.
- ✓ Hitta en plats utomhus där ni kan genomföra äventyrsbanan.

2. Genomför

- ✓ Genomför lektionerna och dagarna ni lagt upp.
- ✓ Utvärdera genomförande och resultat.

**Äventyret
kan börja**

Del 1

– Förbered dina äventyrare

Barnrättsäventyret vilar på barnkonventionens artiklar. För att eleverna ska kunna få ut det mesta möjliga av äventyret behöver ni förstå barnkonventionen och vad den innebär. Det gör ni enklast under en eller flera lektioner.

Berätta vad FN är, samt hur och varför det bildades. Gå sedan igenom vad de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen är och innebär, liksom hur de skapades. Använd gärna filmen på två minuter som Forum För Levande Historia har tagit fram och som heter Mänskliga rättigheter.

Välj sedan en eller flera av övningarna nedan. I dem kommer ni få fundera vidare på vad som är barns rättigheter och diskutera olika värderings- och rättighetsfrågor. Avsluta med att informera eleverna om äventyrsdagen.

Efter lektionen ska eleverna

- veta vad FN är, samt hur och varför det grundades
- känna till hur de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen kom till
- förstå hur rättigheterna i barnkonventionen kan påverka dem och andra barn
- känna till barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen

Övning

Vad behöver barn

Detta är en enkel övning där du med hjälp av elevernas egna exempel förklarar barnkonventionens innehåll.

1. Låt eleverna fundera var och en på vad barn behöver. Låt dem sedan dela sina funderingar med sin närmsta granne.
2. Nu ska eleverna var och en eller i grupp svara på vad de behöver medan ni sorterar in svaren under kategorierna liv, skydd, utveckling och deltagande.

Saker som inte räknas som en rättighet kanske ni kan formulera om så att de passar in. Till exempel är att ha en vän inte en mänsklig rättighet medan gemenskap är det. Saker som inte går att formulera om (alla barn har rätt till ett PlayStation 4) parkerar ni i en lista bredvid tavlan.

Material: Lappar med barns rättigheter finns att hämta och skriva ut på erikshjalpen.se/barnrattsaventyret

Övning

Papperskorgen

Detta är en bra introduktionsövning som fungerar för alla barn. Övningen är hämtad ur boken "Att arbeta med barnkonventionen – helt enkelt", Wedberg/Mohr (2014).

1. Dela ut ett påstående till var och en av eleverna. Det kan till exempel stå "Kärleken är fri!" eller "Syskon ska ha samma regler oavsett ålder" Låt alla elever läsa och förstå sitt påstående ensam eller tillsammans med någon som hjälper eleven.
2. Låt en elev i taget läsa sitt påstående och berätta om de tycker att påståendet är bra eller dåligt. Om hen vill så kan ni diskutera påståendet i klassen.
3. Om påståendet stämmer så behåller ni det. Om det är dåligt så slänger ni det i papperskorgen. Om eleven är osäker eller har svårt att bestämma sig så röstar ni i klassen.

Material: Påståenden finns att hämta på erikshjalpen.se/barnrattsaventyret

Övning

Termometern

Denna övning passar lite äldre elevgrupper och grupper som är vana vid att diskutera värderingsfrågor tillsammans. Här ska eleverna ta ställning till om de tycker att påståenden som handlar om nätet, relationer, samtycke och sex stämmer eller inte.

1. Läs upp påståendena ett i taget och låt eleverna fundera en stund.
2. Låt dem sedan ensamma eller i grupp ange en siffra mellan 1 och 10 på termometern, där 10 stämmer väldigt bra och 1 inte stämmer alls.
3. Det kan bli många olika siffror på varje påstående och det diskuterar ni tillsammans i klassen. Det är okej att tycka olika och målet är inte att komma överens.

Material: Välj påståenden klokt. Använd påståendena som finns att hämta på erikshjalpen.se/barnrattsaventyret eller skriv egna.

Del 2

– Äventyret kan börja!

Om ni har möjlighet så bygg upp alla stationer dagen innan och pröva alla banor så de är lagom svåra. Bestäm i vilken ordning de olika grupperna ska genomföra stationerna så att ni inte krockar. Börja dagen med att samla hela klassen och repetera rättigheterna utifrån lektionen om barnkonventionen.

Dela upp klassen i tre fungerande grupper och sätt igång! Det är rimligt att avsätta cirka två timmar för de fyra stationerna. Det tar ungefär 20 minuter per station så ni får räkna med lite transporttid och att det finns plats för variationer.

Efter att alla grupper har genomfört alla stationer brukar det vara dags för lunch. Har ni möjlighet så är även lunch roligt och gott att äta utomhus.

Station

Lyssna!

Barn har rätt att bli lyssnade på Barn har rätt att göra sin röst hörd

Utmaning: Röststyrning

Här får eleverna öva på att lyssna på varandra. Enbart med hjälp av sina kompisars röster ska en i taget hitta två pinnar utan att nudda hindren i hagen.

Plats Så jämn mark som möjligt. Du behöver en kvadrat med en sida på 3–4 meter.

Material och förberedelser

- Två täta ögonbindlar (bra att ha en extra)
- Fyra träpinnar
- Två hinder (gummidjur, hundleksaker eller något annat kul)
- Rep eller färg för att markera en hage med

Gör så här

1. Ta med en av deltagarna några meter bort och hjälp hen att ta på sig ögonbindel.
2. Under tiden lägger två deltagare ut hindren i hagen och två deltagare placerar ut pinnarna.
3. Deltagaren med ögonbindel börjar leta efter pinnarna i hagen medan de andra står jämnt utspridda längs hagens kanter och guidar med sina röster. Om någon nuddar ett hinder så är övningen slut, men här måste gruppen ta ett gemensamt ansvar. Om de har varit ohjälpsamma så måste deltagaren få en ny chans. Här måste du som ledare vara aktiv.
4. Roterat uppgifterna inom gruppen och upprepa övningen tills alla deltagare varit på alla positioner.

Instruktionsfilm finns på erikshjalpen.se/barnrattsaventyret.

Diskussion: Du är rektor

Här får eleverna prova på att vara rektor för en dag och ta beslut som rör många barn. Syftet är att de ska få reflektera över hur man kan ta bra beslut och hur barns rätt till både skydd och inflytande måste beaktas.

Gör så här

1. Eleverna läser:

På skolgården står ett stort träd som är 15 meter högt. Det är inte tillåtet att klättra i trädet eftersom skolan har ansvar för elevernas säkerhet när de är i skolan. Klass 5C tycker ändå att eleverna ska få klättra i trädet och frågar de andra klasserna vad de tycker. Det visar sig att de flesta eleverna på skolan tycker att det ska vara tillåtet att klättra i trädet.

De gör en namnsamling som över 70 procent av skolans elever skriver under.

2. Läraren läser barnkonventionens artiklar.

3. Låt varje barn i gruppen få vara rektor och fatta beslut om trädet och klättringen.

4. Diskutera i stor grupp med hjälp av frågorna nedan.

- Vad är det för skillnad på att ha inflytande över ett beslut och att helt bestämma själv?
- Är det alltid bra att barn bestämmer?
- Vilka spännande saker är det bra för barn att få göra?
- Lyssnar vuxna på det barn säger?

Artikel 3

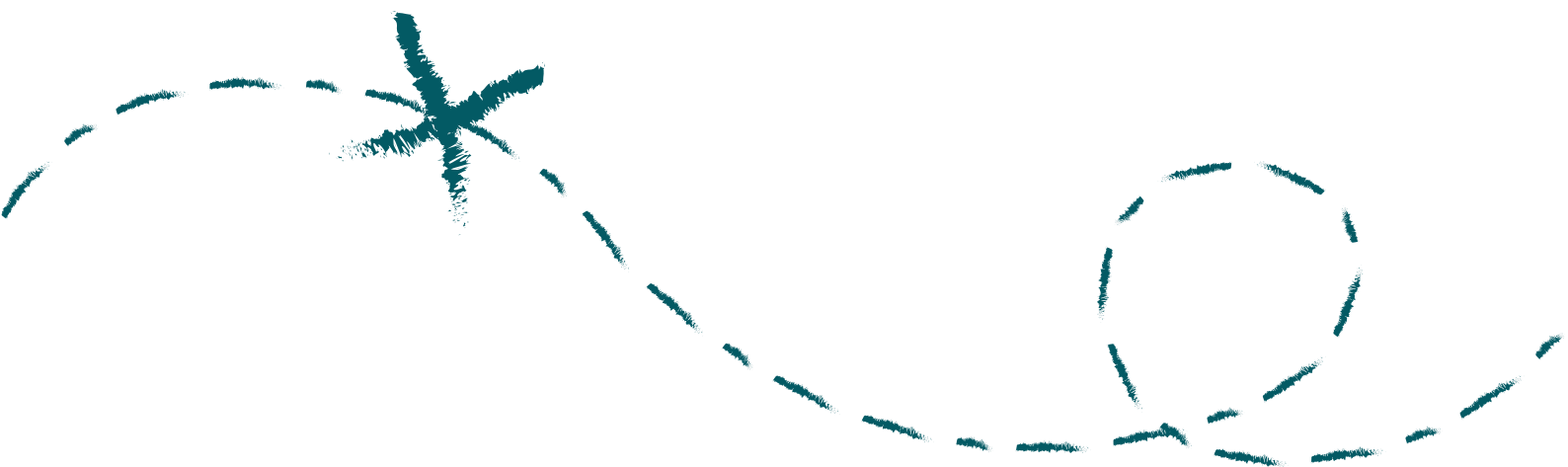
Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn.

Artikel 6

Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas.

Artikel 12

Varje barn har rätt att bli lyssnat på i frågor som rör barnet.

Håll ihop!

Barn har rätt till skydd mot kränkningar

Utmaning: Handskas med handskar

Här ska eleverna tillsammans ta sig igenom en bana trots att de "sitter ihop". De kommer att få öva samarbete och koordination och ha riktigt kul!

Material och förberedelser

- En stadig lina i en tydlig färg, 10–20 meter lång.
- En repstump med karbinhake
- Två par trädgårdshandskar

Linan ska fästas i en trädstam och dras i en bana mellan och runt trädstammarna i dungen. Karbinhaken ska hakas fast i repet vid ena änden av banan.

Plats En skogsdunge

Gör så här

1. Dela upp gruppen i mindre grupper om tre eller fyra elever i varje grupp
2. Har du grupper om fyra elever sticker varje elev i gruppen in en hand i en av handskarna. Är det tre i varje grupp sticker en av eleverna in båda händerna i ett par handskar medan eleverna utan handskar ställer sig vid repets slut.
3. Nu ska eleverna som har handskar på sig hjälpas åt att ta sig genom banan till linans slut.
4. Byt grupp så många gånger som krävs för att alla ska få prova på att ta sig genom banan med handskarna på.

Instruktionsfilm finns på erikshjalpen.se/barnrattsaventyret.

Diskussion: Ny i klassen

Här får eleverna ta ställning till hur de ska agera i en mobbningsituation.

Material och förberedelser

- Alternativen finns att ladda ner och skriva ut på erikshjalpen.se/barnrattsaventyret.
- Något att hänga upp papperna med.

Sätt upp alternativen på fyra träd som står nära varandra.

Gör så här

1. Låt en elev läsa texten nedan:

Robin har börjat årskurs 6 i en ny skola. Robins gamla klasskompisar går på en annan skola. Ett litet gäng i Robins nya klass tar chansen att ropa elaka saker till Robin och de skriver elaka saker till Robin på toaletten. "Robin är en stor idiot" och "om det luktar skit här så är det Robin" skriver de på toan. Robin blir sårad och tycker att det är pinsamt. Vad ska Robin göra?

2. Sedan läser du som ledare upp texten från Barnkonventionen och visar de fyra alternativen. Observera att det inte finns ett alternativ "att säga till en vuxen". Det kommer eleverna lägga till i samtalet själva.

Alternativen

- Robin ska säga ifrån
- Robin ska ignorera dem. De tröttnar nog
- De har rätt att säga vad de vill, men Robin kan vara elak tillbaka
- Eget förslag

3. När eleverna har placerat sig på det alternativ de tycker var rimligast så diskuterar skolpersonalen och eleverna resultatet. Varje elev får berätta vilket val de gjort och varför. Det kan vara så att några elever byter plats.

4. Diskutera resultatet med eleverna utifrån frågorna nedan

- Har du en egen erfarenhet av mobbing?
- Har du sett eller deltagit i mobbing?
- Vad gör vuxna när man berättar om mobbing?

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde.

Artikel 16

Alla barn har rätt till ett privatliv och att det ska respekteras

Artikel 19

Alla barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld

Nätet

Barns rättigheter på nätet

Utmaning: Spindelnätet

Här får eleverna individuellt ta sig an utmaningen att ta sig igenom ett spindelnät. Det kräver smidighet och balans men också lugn och förmåga att taktiskt planera.

Låt eleverna ta sig genom spindelnätet utan att röra linan eller spindlarna. Syftet med övningen är att på ett roligt och utmanande sätt öva smidighet, styrka, strategiskt tänkande, koordination och uppmärksamhet. I vissa grupper blir det roligt med tävling men andra grupper kan behöva tona ner konkurrensen.

Material

- En rulle murarsnöre, gärna orange
- Cirka fem stora leksaksspindlar
- Metallgem

Plats Hitta en tätt växande skog med smala stammar

Gör ett "spindelnät" av murarsnöret genom att dra det mellan trädstammarna så det bildar diagonaler som eleverna kan krypa under, över eller mellan. Placera ut spindlarna längs linan och sätt fast dem med ett gem. En i taget ska eleverna ta sig igenom nätet utan att nudda linorna. Behöver du förenkla reglerna kan eleverna få nudda linorna men absolut inte spindlarna.

Instruktionsfilm finns på erikshjalpen.se/barnrattsaventyret.

Diskussion: Kommentarer

Här får eleverna reflektera över och komma fram till hur man kan hantera kommentarer på sociala medier och på internet.

Material och förberedelser

- Lappar med kommentarer, forum och avsändare finns att ladda ner på erikshjalpen.se/barnrattsaventyret.
- Tre kuvert. Ett för kommentarer, ett för forum och ett för avsändare.

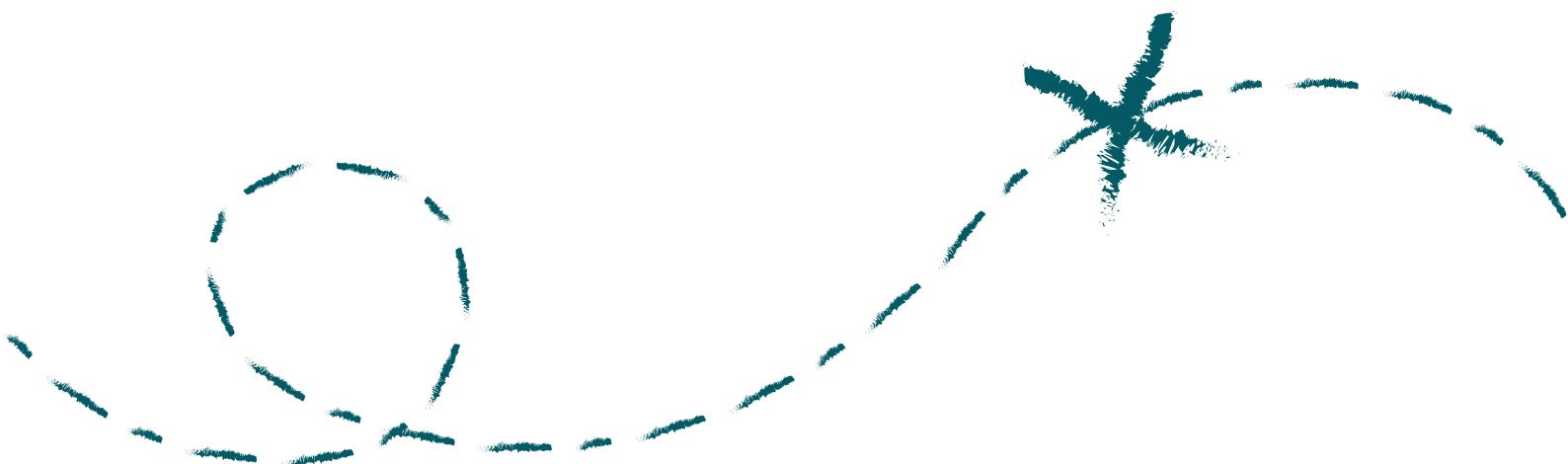
Gör så här

1. Först drar en elev en lapp från varje kuvert.
2. Samma elev får berätta hur hen skulle svara på kommentaren utifrån avsändare och forum.
3. När eleven svarat kan de andra eleverna bidra med sina tankar.
4. Upprepa tills alla elever har dragit och svarat på var sin lapp.

Om slumpen inte funkar så bra som ni vill så väljer ni forum, avsändare och kommentar medvetet.
 Forum = Offentliga forum som till exempel en blogg som många kan se, Facebook, Instagram, kommentarsfält, Snapchat med flera. Privata forum kan vara sms, Messenger, WhatsApp med flera.
 Avsändare = Okänd avsändare som du inte vet något om. En person du vet vem det är men som du känner mer eller mindre bra.

Kommentarer

- Du är söt!
- Vad har du för adress?
- Vill du komma hem till mig?
- Snygg jacka, min mamma har en sån.
- Älskar ditt hår!!
- Du kommer aldrig få några vänner!!
- Skicka en bild!!
- Berätta INTE för någon att vi ska ses!!!!!!
- Du är äcklig!!
- Du är jätterolig!!
- Är du typ muslim??
- Jag behöver låna pengar?
- Jag tycker om Dig!!

Mod

Barns rätt till skydd mot sexuella trakasserier

Utmaning: Rörens hemlighet

Den här övningen kräver lite mod. Precis det som krävs för att våga stå upp för alla barns rätt till skydd mot sexuella trakasserier som beskrivs i barnkonventionens artikel 34. Eleverna får prova på att våga ta tag i det obekväma och stödja varandra i att våga göra det.

Material och förberedelser

- Åtta avloppsrör om 110 millimeter i diameter. Varje rör ska bestå av ett rakt och ett böjt rör. Båda ändarna ska ha lock. Ena änden ska vara öppningsbart och det andra ska inte vara det.
- Åtta små spännband
- Åtta pingisbollar
- Roliga och lite läskiga saker att fylla rören med. Till exempel slime, gelékulor, pälsbitar, vattenleksaker, kall spagetti.

Skriv bokstäverna till ett ord om åtta bokstäver på pingisbollarna. Till exempel RÄTTVISA. Fyll rören och placera en pingisboll i varje rör.

Plats Var som helst där du kan fästa rören på ett enkelt sätt

Gör så här

1. Låt en elev i taget stoppa ner handen i ett rör och fånga upp pingisbollen.
2. När eleverna fångat upp alla pingisbollar ska de sätta samman bokstäverna till ett ord. Ge dem ledtrådar om det är svårt för dem att komma på ordet.

Instruktionsfilm finns på erikshjalpen.se/barnrattsaventyret.

Diskussion: **Våga agera**

Här väljer du som ledare ett dilemma som du läser upp för eleverna och låter dem reflektera kring. Innan du börjar är det viktigt att du förklarar begreppen: sexuellt övergrepp, trakasserier, samtycke, privata zoner och tafsa. Alla grupper är olika och reagerar olika. Förklara också barnkonventionens artikel 34. Välj en av diskussionsalternativen eller båda.

Artikel 34
Alla barn har rätt till skydd mot sexuella övergrepp

Alternativ 1

På rasten brukar Åke och hans kompisar leka en lek som går ut på att man ska jaga varandra och om man fångar någon så ska man krama den. Leken får namnet "kramjage". Efter ett tag blir leken att killarna jagar tjejerna för att krama dem. En dag i tamburen innan rasten berättar Åkes kompis att en av tjejerna har tagit honom mellan benen så den här rasten ska killarna göra samma sak på tjejerna. Vad ska Åke göra?

Att diskutera

- Vad är ett sexuellt övergrepp?
- Får man tafsa på andra på skoj?
- Hur ska man veta var gränserna går?

Alternativ 2

Mito är sist ut ifrån omklädningsrummet efter idrottslektionen, han gillar inte att stressa. När han kommer ut genom dörren står hans kompisar och en äldre kille utanför tjejernas omklädningsrum. Han går dit och ser att Miriam kommer ut genom dörren. Hon försöker gå förbi killarna men den äldre killen ställer sig i vägen. De andra killarna fnissar nervöst och tittar på den äldre killen. Den äldre killen säger åt en av de andra killarna att han ska dra upp Tamaras tröja. Vad ska Mito göra nu?

Att diskutera

- Vad är ett sexuellt övergrepp?
- Vad är sexuella trakasserier?
- Vem bestämmer vilka kläder man ska ha på sig?
- Har killar rätt att bestämma över tjejer?
- Hur tror ni Tamara känner sig?

Del 3

– Kreativ verkstad

Den kreativa verkstaden genomförs i helklass och tar cirka 60 minuter. Gör den gärna i så nära anslutning till äventyrsdagen i del 2 som möjligt. Beroende på vilken personal som finns tillgänglig kan ni välja mellan att skapa musik eller dramatisera.

Har ni en musiklärare eller musikproducent kan eleverna få skapa en egen låt om sina erfarenheter under dagen. Har ni en lärare med erfarenhet av att arbeta med drama tillgänglig så kan eleverna göra dramaövningar, skriva egna teaterscener och spela upp för klassen eller större publik.

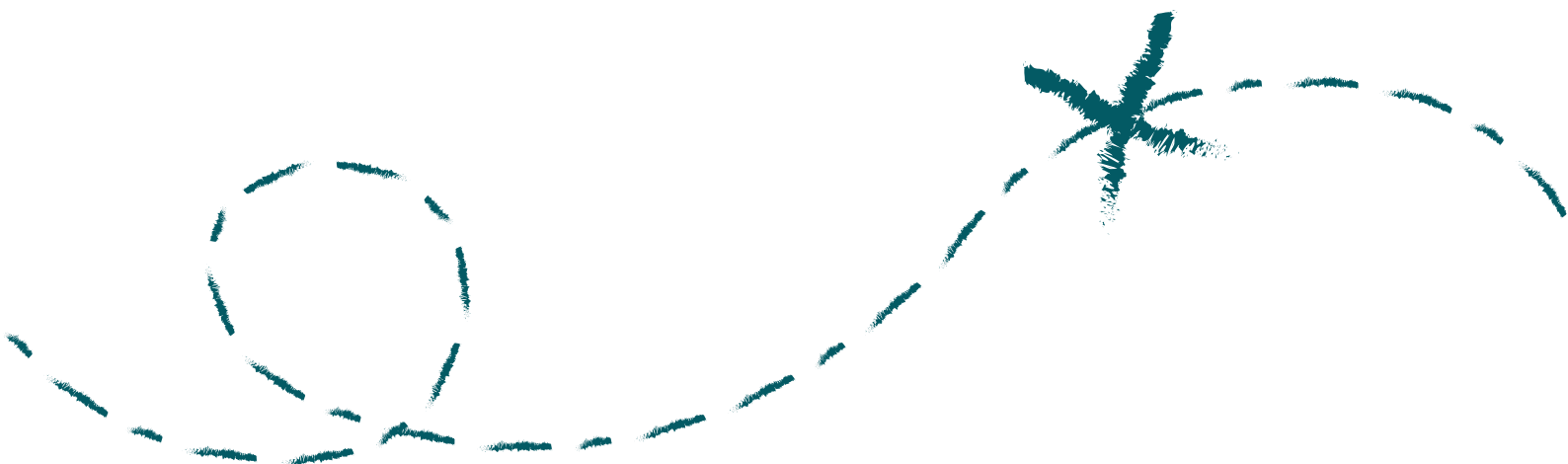
Dramatisera!

Här får eleverna i uppdrag att skriva små teaterscener utifrån ämnena de har diskuterat under äventyret.

Gör så här

1. Använd samma grupper som under äventyrsdagen i del 2.
2. Bestäm ett sammanhang som varje grupp får hitta på ett dilemma i. Det kan vara på rasten, på internet, i familjen. Välj något som är relevant för er.
3. Ge varje grupp 5–10 minuter att skriva en kort scen utifrån ett dilemma som handlar om rättigheter. Ett exempel kan vara: "Under Ramadan infaller de nationella proven i Svenska. Din lärare vill att du ska upphöra med din fasta för att göra så bra resultat som möjligt på provet. Hur ska ni lösa detta?"

Tanken är sedan att spela upp scenerna för hela gruppen. En rolig idé är att ni vuxna som jobbar med gruppen är skådespelare. Under tiden scenen spelas upp så kan ni låta eleverna påverka eller komma med förslag till utgången av scenen.

Övning

Skriv en låt

Skriv en låt! Här samlar ni hela gruppen inomhus tillsammans med en musiklehrare eller en musik-kunnig person. Målet är att under 60 minuter skriva en raplått om det som gruppen varit med om under förmiddagen.

Material och förberedelser

Digital inspelningsutrustning: Dator, inspelningsprogram med förinspelade beats, ljudkort, mikrofon, tavla.

Gör så här

1. Låt eleverna sitta på stolar i en halvcirkel. Låt dem fundera på vad ni gjort under äventyrsdagen. Ställ frågor om vad som var kul? Vad som var annorlunda? Vad vet de om barns rättigheter? Var det något som var läskigt?
2. Försök få dem att formulera en kort mening och skriv upp dem på tavlan.
Exempel: Vi stoppa händerna i ett rör.
3. Nu blir uppgiften att hitta på en till mening som rimmar (helst) med den första meningen.
Exempelvis: Vi stoppa händerna i ett rör. Det är ingen som stör.
4. Sakta bygger ni på texten mening för mening.
5. När tavlan är lagom fylld (6–10 rimmande strofer eller mer) väljer ni tillsammans ut två strofer som ska vara refrängen.
6. Sedan kan det vara dags att spela in. Locka på frivillig basis eleverna att ensamma eller i par rappa in en strof i taget i micken till de förinspelade trummorna. Här behövs erfarenhet och kunnande från den vuxna som leder arbetet. Dels för att få den här inspelningen att fungera tekniskt och dels för att få eleverna att vilja och våga delta. När barnen rappat in texten ber du någon fundera ut en melodi. Detta är svårt men ibland kan det lyckas. Är ledaren väl förtrogen med inspelningsprogrammet kan hen lätt föra in melodislingen.

Del 4

– Äventyret fortsätter

Barnkonventionens artikel 2 slår fast att inget barn får diskrimineras och artikel 19 att alla barn ska skyddas mot fysiskt och psykiskt våld. Låt den avslutande övningen vara början på ett systematiskt förbättringsarbete tillsammans med eleverna. Målet är att arbeta proaktivt mot kränkningar, skapa positiva miljöer och att hjälpa barn att påverka sin skolmiljö så att den är positiv för alla.

Artikel 2

Alla barn har
samma rättigheter
och lika värde.

Artikel 19

Alla barn har rätt
att skyddas mot
fysiskt eller
psykiskt våld

Övning

Du är en pärla!

Den här enkätövningen påbörjar du under äventyrsdagen. Berätta för eleverna att de endast får lägga en pärla i varje rör och att svaren kommer att vara helt anonyma.

Material

Frågor att skriva ut finns att hämta på erikshjalpen.se/barnrattsaventyret

Gör så här

1. Placera ut stuprör med tejpade bottnar i en skogsdunge. Fäst en fråga vid varje rör.
2. Låt eleverna en och en leta upp ett rör och läsa frågan. De får sedan komma tillbaka till dig och hämta en pärla att lägga i röret. Blå pärla = JA. Svart pärla = NEJ.
3. Gör likadant för vart och ett av rören.

Samma dag eller inför den avslutande lektionen räknar du ihop resultatet. På den avslutande lektionen diskuterar du resultatet med klassen. Om något resultat sticker ut eller är alarmerande så tar du informationen vidare till skollädaressen.

Frågor

- Jag känner mig trygg på skolans toaletter
- Jag tycker det är obehagligt att duscha i skolan efter idrotten
- Jag har blivit störd av någon annan på en av skolans toaletter
- Jag vet att det händer saker i duschrummen efter idrotten som vuxna inte känner till
- Det har hänt saker på skolans toaletter som jag inte har berättat om

Övning

Aldrig eller ofta?

Gör leken sällan eller ofta för att ta reda på hur eleverna använder sig av olika uttryck och diskuterar vad det får för effekter.

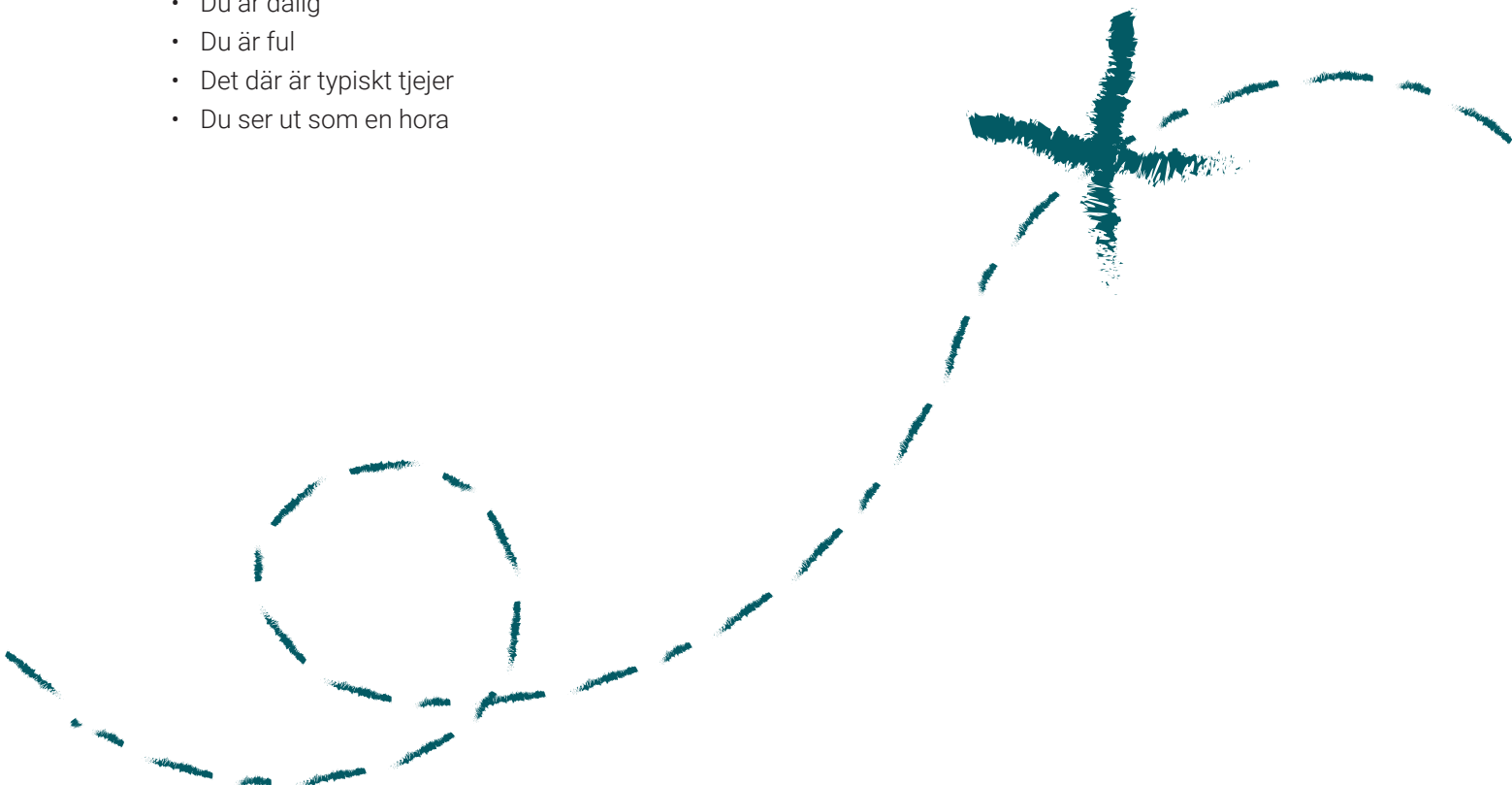
1. Markera en linje på 4–5 meter som eleverna kan ställa sig längsmed och förflytta sig fram och tillbaka på. I ena änden skriver du ALDRIG och i andra änden OFTA.
2. Läs upp ett uttryck och låt eleverna placera sig längs linjen utifrån vad de själva svarar.
3. Diskutera svaren och vad som ligger bakom dem genom att ställa undersökande frågor.
4. Efter diskussionen så går du vidare till nästa uttryck.

Uttryck

- Du luktar inte gott
- Det var någon annans fel
- Är du kär i henne?
- Jag älskar dig
- Vill du vara med?
- Förlåt mig
- Vill du ha hjälp?
- Är du ledsen?
- Jag vill inte vara med
- Du är dålig
- Du är ful
- Det där är typiskt tjejer
- Du ser ut som en hora

Undersökande frågor

- Varför säger du det du gör?
- Varför väljer du att aldrig använda det uttrycket?
- Påverkas du av vad andra tycker eller gör?
- Vad är rätt och vad är fel?
- Hur kan vi påverka vad vi säger?

Tack!

Ett stort tack till Räddningsmissionen som deltog i framtagandet av Barnrättsäventyret. Vi vill också tacka alla unga, som genom inspiration, engagemang och synpunkter har bidragit till att utveckla materialet. Tack också till er som på olika sätt har varit med och stöttat vårt arbete.

Barnrättsäventyret

Barnrättsäventyret riktar sig till dig som vill tydliggöra FN:s barnkonvention för barn och ungdomar. Dina elever kommer få några upplevelserika dagar där konventionen förklaras på ett inspirerande och roligt sätt. Tanken är att de ska få fundera över vilka frågor de tycker är viktiga att jobba med och hur de själva kan tillämpa barnkonventionen i sin vardag. Tillsammans med eleverna pratar ni om och hittar vägar för att bland annat förebygga diskriminering, kränkningar och sexuella trakasserier, både i klassrummet och på nätet.

Metodmaterialet består av:

- **Metodbok**
- Lektionsmaterial
- Instruktionsfilmer för övningarna under äventyrsdagen

Vi hoppas att det gör det lättare för fler skolor att undervisa om barns rättigheter och hur barn kan vara med och påverka världen vi lever i! Du hittar allt material på erikshjalpen.se/barnrattsaventyret.

Låt äventyret börja!

Erikshjälpen har funnits sedan 1967 och är en barnrättsorganisation som arbetar i fem regioner runt om i världen, samt i Sverige. Genom insatser för utbildning och fritid, hälsa samt trygghet och skydd ger vi barn och unga hjälp och möjlighet att våga drömma om framtiden. Genom vår vision; "En förändrad värld där barns drömmar får liv" tror vi på barns delaktighet och barns egen förmåga att själva vara med och förändra sin situation.

erikshjalpen.se

ERIKSHJÄLPEN